

AD: _____

SOYAD: _____

NUMARA: _____ SINIF: _____

PUAN: _____

1.DÖNEM
2. SINAV

3. Aşağıdaki soruları haritada verilenlere göre cevaplayınız. (10P)

- Osman Gazi Dönemi'nde numaralarla gösterilen hangi bölgeler Osmanlı hâkimiyet sahasında değildir?
- Orhan Gazi Dönemi'nde Rumeli'ye geçişin ilk adımı olan Çimpe Kalesi hangi numara ile gösterilmiştir?
- Hangi numara ile gösterilen bölge Yıldırım Bayezid Dönemi'nde egemenlik altına alınmamıştır?
- Karamanoğulları hangi numaralı bölgede kurulmuştur?
- I. Murad Dönemi'nde ele geçirilen ve başkent olan şehir hangi numara ile gösterilmiştir?

2. Türkiye Selçuklu Devleti'nin teşkilat yapısının oluşmasında ikta sisteminin önemli bir yeri vardır. Türkiye Selçuklu Devleti'nde sultanlar ve devletin ileri gelenleri tarafından belli merkezlerde medrese, mektep, imarethane, zaviye, kütüphane ve dârüşşifa gibi hayır kurumları inşa edilmiştir. Türkiye Selçuklu Devleti ayrıca divan teşkilatı oluşturmuş, orduya önem vermiş emîrî'l-ümera meliküs-sevâhil gibi makamlara önemli isimleri getirmiştir.

Parçada yer alan altı çizili kavramları açıklayınız.

3. Osmanlı Beyliği'nin gelişmesinde ve büyük bir devlet hâline gelmesinde etkili olan unsurlardan 5 tanesini yazınız.

4. Malazgirt Savaşı'ndan sonra Alp Arslan, komutanlarını Anadolu'ya göndermiş ve "kılıç hakkı" uygulamasına dayanarak fethedilen yerlerin yönetimini komutanlarına bırakmıştır. Bu uygulama doğrultusunda Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde beylikler kurulmuştur. **Bu beylikleri aşağıdaki tabloya uygun bir şekilde yazınız.**

Kayseri-Sivas-Tokat	Erzurum	İzmir	Hasankeyf-Mardin-Harput	Erzincan-Kemah- Divriği

5. a. Osmanlı Devleti'nin uyguladığı iskân siyaseti nedir? Kısaca açıklayınız.

b. İskân siyasetinin Osmanlı Devleti'ne sağladığı faydalardan 3 tanesini yazınız.

6. Ankara Savaşı'nın sebeplerini ve sonuçlarını 3'er madde hâline aşağıdaki tabloya yazınız.

Sebepleri	Sonuçları
1.	1.
2.	2.
3.	3.

7. Aşağıdaki savaşların hangi padişah döneminde yaşandığını altlarına yazınız.

Palekanon Savaşı	Niğbolu Savaşı	I. Kosova Savaşı	Varna Savaşı	Çirmen Savaşı
↓	↓	↓	↓	↓

8. Osmanlı Devleti'nde Ankara Savaşı'ndan I. Mehmed'in (Çelebi) 1413 tarihinde tahta çıktığı döneme kadar geçen dönem "Fetret Devri" olarak adlandırılmıştır. Bu dönemde taht kavgalarının ne kadar kötü sonuçlandığı görülmüş ve bu yüzden kardeş katli sonraki dönemlerde yasalaşmıştır. Anadolu'da toprakların büyük bölümünü kaybeden Osmanlı Devleti, Balkanlarda toprak kaybına uğramamıştır. Fetret Devri'nin yol açtığı derin izler ancak İstanbul'un fethi ile tam olarak kapatılabilmektedir.

Aşağıdaki soruları parçaya göre cevaplandırınız.

a. Osmanlı veraset anlayışının olumsuz etkilerini kısaca açıklayınız.

b. Osmanlı Devleti'nin Fetret Devri'nde Balkanlarda önemli bir toprak kaybına uğramamasının gerekçeleri nelerdir? Açıklayınız.

9. "Adalet", "Ticaret", "Askerî", "İdari"

Aşağıdaki kavramları üstte verilen alanlar ile eşleştiriniz.

10. **Emre:** Bu zaferle Osmanlıların Balkanlardaki hâkimiyeti pekişmiş, Haçlılar, yarım asır boyunca Osmanlılar üzerine harekete geçememiştir. İslam dünyasında önemi artan I. Bayezid'e Abbasi Halifesi tarafından Sultan-ı İklim-i Rum ünvanı verilmiştir.

Yasemin: Kazandığı bu savaşla bir hanedanın kurucusu durumuna gelen Osman Bey, tarihi bir şahsiyet olarak ortaya çıkmıştır. Bu zafer aynı zamanda Osmanlıların aşiretten beyliğe geçişinde bir dönüm noktasıdır.

Diyalogda bahsi geçen savaşlar hangileridir?

10. SINIF TARİH DERSİ YAZILIYA HAZIRLIK CEVAP ANAHTARI

2. SINAV

1. a. I-II-III-IV-V
- b. III
- c. IV
- d. II
- e. V

2. **İkta sistemi:** Asker yetiştirmek başta olmak üzere çeşitli hizmetler karşılığında devlet memurlarına toprak verilmesini ifade eder.

Medrese: İslam ülkelerinde, genellikle İslam dini kurallarına uygun bilimlerin okutulduğu yer

İmarethane: Türk İslam devletlerinde Yoksullara ve öğrencilere yiyecek dağıtmak için kurulmuş hayır kurumu

Divan: Yüksek düzeydeki devlet adamlarının kurduğu büyük meclis

Meliküs- sevâhil: Türkiye Selçuklularında donanma komutanı

3.
 - ✓ Türkmenlerin, gaza ruhu ile Bizans üzerine seferler yapması ve Bizans'ın eski gücünde olmaması
 - ✓ Selçuklu Devleti'nin zayıflaması ve beyliklerin kurulduğu dönemde Anadolu'daki siyasi boşluk
 - ✓ Balkanlarda siyasi birliğin sağlanamaması ve bölgede bulunan krallıkların güçlü olmaması
 - ✓ Türklerin sahip olduğu millî özellikler (teşkilatçılık, savaşçılık, ordu-millet anlayışı)
 - ✓ Kuruluş Dönemi hükümdarlarının yetenekli olması
 - ✓ Gaziyân-ı Rûm, Ahiyân-ı Rûm, Bâciyân-ı Rûm ve Abdalân-ı Rûm gibi askerî, sosyal ve iktisadi grupların desteği
 - ✓ Beyliğin kurulduğu bölgenin jeopolitik konumu ✓ Bazı Türk beyliklerinin, Osmanlı Beyliği'ni gaza politikasında desteklemeleri
 - ✓ Moğolların yönetimine girmek istemeyen Türkmenlerin Anadolu'ya gelerek Osmanlı himayesi altına girmesi

4. **Kayseri-Sivas-Tokat:** Danişmentliler **Erzurum:** Saltuklular **İzmir:** Çaka Bey **Hasankeyf-Mardin-Harpur:** Artuklular **Erzincan-Kemah- Divriği:** Mengücekliler

5. a. **İskan siyaseti:** Balkanlarda yeni fethedilen yerlerin daha uzun süre elde kalması için Anadolu'daki Türk ailelerinin bu bölgelere yerleştirilmesidir.

b. **Faydaları:**

- Fethedilen bölgelerin Türkleşmesini ve İslamlaşmasını sağlayarak o bölgelerde kalıcı olmak
- Konargöçer Türkmenleri yerleşik hayata geçirmek
- Gayrimüslimlerin isyan hareketlerine engel olmak
- Kavgalı olan iki aileden biri iskân ettirilerek Anadolu'da asayiş sağlaması
- Sefere çıkan orduya lojistik destek sağlamak ve fetihlerde sürekliliği sağlamak

6. **Sebepleri:** İki hükümdarın cihan (dünya) hâkimiyeti mücadelesi ve "Nizam-ı Âlem" anlayışı Çin seferine çıkmayı düşünen Timur'un öncelikle batıdaki Osmanlı tehlikesini ortadan kaldırmak istemesi Timur'un baskısından kaçan Karakoyunlu hükümdarı Kara Yusuf ile Bağdat hükümdarı Ahmed Celayir'in topraklarını almak için Osmanlı'dan yardım istemesi Osmanlı'nın ele geçirdiği beyliklerin Timur'a sığınması ile bu beyliklerin iki hükümdarı birbirlerine karşı kışkırtılması İki hükümdar arasında sert ifadelerin yoğun olduğu mektuplaşmaların yaşanması Timur'un Sivas başta olmak üzere çeşitli şehirlerde uyguladığı katliamlar

Sonuçları: • Anadolu'daki eski beylikler yeniden kuruldu ve Anadolu siyasi birliği bozuldu. • Anadolu'nun doğusunda Akkoyunlu Devleti güç kazanarak Osmanlı Devleti'ni tehdit eder hâle geldi. • Anadolu'daki sosyo-ekonomik düzen bozuldu. Balkan fetihleri durdu ve İstanbul'un alınması gecikti. • Timur, Osmanlı Devleti'ni I. Bayezid'in dört oğlu arasında paylaştırdı. Böylece Osmanlı Devleti'nde 11 yıllık Fetret Devri başladı.

7. Palekanon Savaşı: Orhan Gazi **Niğbolu Savaşı:** Yıldırım Bayezid **I. Kosova Savaşı:** I. Murad

Varna Savaşı: II. Murad **Çirmen Savaşı:** I. Murad

8.

a. Osmanlı Devleti'nde eski Türk devletlerinde olduğu gibi "devlet hanedanın ortak malıdır." anlayışına uygun veraset sistemi vardı. Bu sebeple taht kavgaları kardeşler arasında önemli çatışmalara neden oluyordu. Bilhassa Fetret Devri'nde Osmanlı Devleti bu sorunları fazlasıyla yaşadı.

b. Osmanlı Devleti ilk dönemlerden itibaren Balkanlarda iskân, istimalet ve hoşgörü politikası izleyerek bölgedeki hâkimiyetini güçlendirdi. İskân ile Balkanlardaki Türk ve Müslüman nüfusun sayısı artırıldı. İstimalet ve hoşgörü politikası doğrultusunda da bölge halkı Osmanlı yönetimine ısındırıldı. Bu politikalar Osmanlı Devleti'nde Fetret Devri'nde Balkanlarda toprak kaybetmesine engel oldu.

9. Gaziyân-ı Rûm: Askerî **Tekfur:** İdari **Ahilik:** Ticaret **Kadı:** Adalet

10. Niğbolu Savaşı ve Koyunhisar Savaşı

Bilgi Sıralı

10. SINIF TARİH DERSİ YAZILIYA HAZIRLIK SORU-KAZANIM TABLOSU

2. SINAV

- 10.2.1. 1302-1453 yılları arasındaki süreçte meydana gelen başlıca siyasi gelişmeleri tarih şeridi ve haritalar üzerinde gösterir.
- 10.1.3. Anadolu'daki ilk Türk siyasi teşekküllerinin birbirleriyle ve çevre devletlerle olan ilişkilerini uzlaşma ve çatışma bağlamında değerlendirir.
- 10.2.2. Osmanlı Beyliği'nin devletleşme sürecini Bizans'la olan ilişkileri çerçevesinde analiz eder
- 10.1.2. Anadolu'ya yapılan Türk göçlerinin sosyokültürel etkilerini analiz eder.
- 10.2.3. Rumeli'deki fetihler ile iskân (şenlendirme) ve istimâlet politikalarının amaçlarını ve etkilerini analiz eder.
- 10.2.4. Osmanlı Devleti'nin Anadolu'da Türk siyasi birliğini sağlamaya yönelik faaliyetlerini ve sonuçlarını analiz eder.
- 10.2.3. Rumeli'deki fetihler ile iskân (şenlendirme) ve istimâlet politikalarının amaçlarını ve etkilerini analiz eder.
- 10.2.4. Osmanlı Devleti'nin Anadolu'da Türk siyasi birliğini sağlamaya yönelik faaliyetlerini ve sonuçlarını analiz eder.
- 10.3.1. Kuruluş Dönemi'nde Osmanlı askerî gücünü oluşturan farklı muharip unsurları açıklar.
10.2.3. Rumeli'deki fetihler ile iskân (şenlendirme) ve istimâlet politikalarının amaçlarını ve etkilerini analiz eder.
- 10.2.2. Osmanlı Beyliği'nin devletleşme sürecini Bizans'la olan ilişkileri çerçevesinde analiz eder.
10.2.3. Rumeli'deki fetihler ile iskân (şenlendirme) ve istimâlet politikalarının amaçlarını ve etkilerini analiz eder.

Bilgi Sarmal